

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa „T.” Spółki Akcyjnej w M.
przeciwko P. S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 września 2024 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie
z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt VII Pa 146/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od "T." S.A. w M. na rzecz P. S. kwotę 1.350,00
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych, wraz z odsetkami, o
których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 lipca 2022 r. (sygn. akt IV P 102/22/N) Sąd Rejonowy dla
Krakowa-Nowej Huty w Krakowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:
oddalił powództwo T. S.A. w M. skierowane przeciwko P. S. o zapłatę (pkt I) oraz
zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości odsetek

ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt II).

Na skutek apelacji strony powodowej Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 23 marca 2023 r. (sygn. akt VII Pa 146/22): oddalił apelację oraz zasadził od T. S.A. w M. na rzecz P. S. kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie do Sądu Najwyższego wywiodła strona powodowa, zaskarżając wskazany judykat w całości, zarzucając:

1. naruszenia prawa materialnego, tj.:

1.1. art. 365¹ k.c. w zw. z art. 300 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że ukształtowane w umowie jako bezterminowe zobowiązania pracownika (byłego pracownika) do zachowania poufności stanowi zobowiązanie bezterminowe o ciągłym charakterze w rozumieniu tego przepisu i, że zostało ono skutecznie wypowiedziane przez P. S. oświadczeniem z 18 stycznia 2021 r., bez zachowania okresu wypowiedzenia (bo takiego umowa nie przewidywała, § 2 ust. 7 umowy);

1.2. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu i uznanie, że strony stosunku pracy nie mogą ukształtować umowy o poufności, stosunku prawnego związanego ze stosunkiem pracy, jako bezterminowego;

1.3. art. 11 ust. 1-3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a także błąd w wykładni art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z § 2 ust. 1-7 umowy i przyjęcie, że obowiązek poufności uregulowany w umowie nie stanowi obowiązku zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa, iż były pracownik może dowolnie wypowiedzieć umowę w zakresie obowiązku poufności, a zatem doprowadzić do zakończenia ochrony informacji pracodawcy w oderwaniu od tego co mówi na ten temat art. 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jak również, że działania, polegające na pozyskaniu, w tym skopiowaniu informacji przez P. S. nie stanowi przejawu naruszenia umowy i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;

2. naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1.1. niewłaściwe zastosowanie art. 386 § 4 i art. 328 § 3 k.p.c. przez nieuchylenie wyroku Sądu I instancji, mimo nie rozpoznania przez ten Sąd istoty sprawy i konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego z osobowych źródeł dowodowych w całości;

1.2. art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez nie odniesienie się do zawartych w apelacji zarzutów dotyczących oddalenia przez Sąd I instancji wszelkich wniosków dowodowych z osobowych źródeł dowodowych a zgłoszonych w pozwie;

1.3. z ostrożności niewłaściwe zastosowanie art. 382 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w II instancji, w sytuacji gdy Sąd II instancji stanowi instancję merytoryczną i ma obowiązek przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia okoliczności istotnych dla sprawy.

Z uwagi na stawiane zarzuty skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazane sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania z pozostawieniem Sądowi do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach profesjonalnego pełnomocnika.

Jako podstawę uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na:

1. występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotychczas niewyjaśnionego i nierozwiązanego w orzecznictwie, a którego rozstrzygnięcie będzie sprzyjać rozwojowi prawa, tj.: czy zobowiązanie do zachowania poufności po zakończeniu stosunku pracy, spoczywające na byłym pracowniku względem byłego pracodawcy, mające swoje źródło w umowie zawartej przez te osoby w trakcie istnienia stosunku pracy, a odnoszące się do informacji poufnych, które stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa pracodawcy, które zostały opisane w takiej umowie, a które pracodawca chroni i które mają wartość ekonomiczną, ukształtowane w umowie jako bezterminowe i niepodlegające wypowiedzeniu, może być wypowiedziane przez byłego pracownika (czyli po ustaniu stosunku pracy) na podstawie art. 365¹ k.c. jako zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym, a jeżeli odpowiedź na tak postawione zagadnienie jest twierdząca, to czy art. 11 ust. 1-4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jako regulacja

powszechnie obowiązująca nie ogranicza takiego wypowiedzenia do przypadków gdy informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa utraciły przymiot tajemnicy przedsiębiorstwa?

2. oczywistą zasadność przedmiotowej skargi kasacyjnej przejawiającą się oczywistym naruszeniem przez Sąd II instancji przepisów prawa materialnego i procesowego, które to były podnoszone w zarzutach skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną pozwany wniósł o: odrzucenie skargi kasacyjnej strony powodowej jako wniesionej po dwumiesięcznym terminie, o którym mowa w art. 398⁵ § 1 k. p. c., odrzucenie skargi kasacyjnej strony powodowej jako niespełniającej wymogów formalnych z art. 398⁴ § 2 k.p.c. - wobec braku przedstawienia odrębnego i autonomicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w razie nieodrżucenia skargi kasacyjnej i nadanie jej dalszego biegu, wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Natomiast w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jej oddalenie. Nadto, we wszystkich przypadkach, pozwany wniósł o zasądzenie od strony powodowej na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia i merytorycznego rozpoznania. Brak jednak było podstaw do jej odrzucenia – jak tego domagała się strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie złożona bowiem została w terminie przewidzianym w art. 398⁵ § 1 k.p.c. (pełnomocnik powodowej spółki odebrał odpis zaskarżonego wyroku 8 maja 2023 r., a skarga kasacyjna wysłana została – zgodnie z pieczętką operatora pocztowego – 7 lipca 2023 r.), skarga nie zawierała także braków formalnych, skutkujących jej odrzuceniem.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną

do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia

prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Powołując się na przesłankę, jaką jest istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu – czego strona skarżąca w ogóle nie uczyniła. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu; 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, Legalis nr 490620; tak też postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, Legalis nr 797138; z 27 lutego 2019 r., I CSK 447/18, Legalis nr 1880000 i 28 stycznia 2021 r., III PSK 19/21, Legalis nr 2528902). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28

listopada 2003 r., II CK 324/03, Legalis nr 261010; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, Legalis nr 158082; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, Legalis nr 174062; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis nr 1875501; z 12 lutego 2021 r., IV CSK 437/20, Legalis nr 2555688 oraz z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20, Legalis nr 2540231). Ponadto "istotne zagadnienie prawne" jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni (postanowienia Sadu Najwyższego: z 3 kwietnia 2008 r., II PK 351/07, Legalis nr 170164; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, Legalis nr 1781391 i z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, Legalis nr 1781827). Istotne zagadnienie powinno się charakteryzować "nowością", która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego (T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023). Strona skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom, jak na to słusznie zwróciła uwagę strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną. A przede wszystkim przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienia nie stanowią wprost materii będącej przedmiotem rozpoznawanego i zakreślonego przez samą stronę powodową sporu. Strona powodowa wytoczyła bowiem powództwo o zakazanie P. S. przekazywania jakichkolwiek informacji związanych z prowadzeniem przez spółkę powodową przedsiębiorstwa, na podstawie zawartej przez strony umowy z 28 listopada 2016 r. o zakazie konkurencji i o zachowaniu poufności. Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku wskazał, że głównym motywem oddalenia powództwa było niewykazanie przez stronę powodową jakichkolwiek naruszeń czy sygnałów, które zakaz zachowania poufności by naruszyły. Jedną z kwestii uzasadniających stanowisko strony powodowej było naruszenie przez pozwanego zakazu konkurencji i zapłata kary umownej z tego tytułu – na etapie postępowania sądowego. W toku sprawy spółka opierała się wyłącznie na obawach, nie wskazując (konkretnie) jednak, jakie informacje stanowiące tajemnice przedsiębiorstwa mogą być przez powoda ujawnione. Wyjaśnienie więc przedstawionego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

problemu nie jest konieczne (strona skarżąca tego nie wykazała) dla rozstrzygnięcia danej sprawy.

Zgodnie z aktualnie obowiązującym art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jednolity tekst: z 2022 r., poz. 1233), przez tajemnice przedsiębiorstwa rozumie się informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu lub zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzenia nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności. Regulacja w tym kształcie jest efektem transpozycji do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know - how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.U.UE.L Nr 157, str. 1 - dalej jako: "Dyrektywa) ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1637), która weszła w życie 4 września 2018 r. Wyżej przytoczona definicja nie pozostawia żadnych wątpliwości, że informacja nie jest poufna (nie jest tajemnicą), jeżeli przy dołożeniu nieznacznego wysiłku każdy zainteresowany może ją pozyskać, a także gdy jest łatwo dostępna dla osób zwykle zajmujących się tym rodzajem informacji (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2021 r., V CSKP 7/21, LEX nr 3114850). Informacja posiada przymiot tajemnicy przedsiębiorstwa tak długo, jak pozostaje poufna, tj. tak długo, jak posiada wartość gospodarczą, a przedsiębiorca dokłada należytej staranności w celu utrzymania jej w tajemnicy.

Odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga natomiast nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia

(nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak także nie wykazała.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 i w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

r.g.

